

Załącznik nr 1

do Zarządzenia Dyrektora

Nr 13/2023/2024 z dnia 21 czerwca 2024 r.

STANDARDY OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 99

im. Małego Powstańca w Warszawie

Warszawa 2024

WPROWADZENIE

Standardy ochrony dzieci stanowią zbiór zasad i procedur obowiązujących w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 99 im. Małego Powstańca w Warszawie, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa, zdrowia, praw i dobrego samopoczucia uczniów naszej szkoły. Ponadto *Standardy ochrony dzieci* są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Całokształt działań podejmowanych w tym zakresie określają *Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 99 im. Małego Powstańca w Warszawie*.

PREAMBUŁA

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 99 w Warszawie jest szacunek dla dziecka i zapewnienie mu bezpiecznych warunków rozwoju oraz ochrony przed przemocą uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości uczniów. Dzieci traktowane są podmiotowo z poszanowaniem ich praw. Pracownicy szkoły realizują te cele w oparciu o działanie w ramach obowiązującego prawa, przepisów, procedur wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Uczniowie Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 99 w Warszawie posiadają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność intelektualną, niepełnosprawności sprzężone, w tym autyzm.

Część uczniów nie komunikuje się werbalnie lub w sposób ograniczony wyraża swoje potrzeby. Mają oni zróżnicowane możliwości rozumienia i doświadczania świata oraz relacji z innymi osobami oraz często zaburzenia przetwarzania bodźców sensorycznych. Zdarza się, że nieadekwatnie okazują swoje emocje. Część uczniów z uwagi na problemy społeczne i emocjonalne i/lub pochodzenie ze środowisk niewydolnych wychowawczo, poszukuje z własnej inicjatywy kontaktu fizycznego z pracownikami szkoły. Próbuje w ten sposób zaspokoić swoją potrzebę bezpieczeństwa. Z kolei dzieci z problemami w zakresie sensorycznym poszukują zaspokojenia potrzeby docisku/dostymulowania czucia głębokiego. Wiąże się to u nich z dążeniem do uzyskania dotyku od drugiej osoby, o odpowiednim natężeniu, który związany będzie z umożliwieniem im lepszego odczuwania własnego ciała.

Uczniowie wykazujący zachowania o charakterze agresywnym, a także ci, którzy nie wychodzą z zamiarem zrobienia komuś krzywdy, a w ten sposób komunikują swoje potrzeby/prośby/niedogodności,

mogą wymagać zastosowania procedury interwencji z zastosowaniem kontaktu fizycznego celem zapewnienia bezpieczeństwa:

- im samym przed zrobieniem krzywdy sobie;
- pozostałym uczniom;
- nauczycielom/pracownikom szkoły.

Działania te mogą wymagać także konieczności fizycznej podpowiedzi, jak dziecko powinno zachować się w danym momencie, by się wyciszyć. Niezbędny do tego może być bliski kontakt dotykowy osoby dorosłej z uczniem, który nie będzie miał znamion naruszenia nietykalności cielesnej małoletniego.

Akty prawne na podstawie, których oparte są Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 99 im. Małego Powstańca w Warszawie:

1. *Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);*
2. *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606);*
3. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);*
4. *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U z 2022 r. poz. 1138 ze zm.);*
5. *Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526 ze zm.);*
6. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).*

Rozdział I

Katalog dozwolonych zachowań ze strony osób dorosłych – pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych szkoły, mających na celu zaspokojenie potrzeb: sensorycznych, bezpieczeństwa oraz emocjonalno-społecznych uczniów oraz wyciszenia zachowań trudnych.

- masaże sensoryczne różnych partii ciała (w zależności od indywidualnych potrzeb uczniów) z wyłączeniem takich obszarów jak strefy intymne (genitalia, pośladki, piersi, podbrzusze);

- procedura interwencji z zastosowaniem kontaktu fizycznego opisana w konkretnych krokach w *Procedurze, postępowania w przypadku ucznia, który na terenie szkoły zachowuje się agresywnie, zagraża bezpieczeństwu swojemu, innych uczniów i pracowników szkoły*;
- przywitanie z uczniami poprzez, m.in. podanie ręki „żółwika” i innych zachowań dotykowych w obrębie dłoni i palców, które mają charakter witania się;
- prowadzenie za rękę ucznia z problemami motorycznymi, np. w celu przemieszczania się po szkole, wchodzenia/schodzenia po schodach, a także w celu zapewnienia bezpieczeństwa;
- pogłaskanie ucznia w celu pocieszenia go;
- objęcie ucznia doświadczającego trudności emocjonalnych w celu pocieszenia go, z wyłączeniem dotykania wrażliwych i intymnych miejsc na ciele;
- wspieranie uczniów z problemami motorycznymi w ubieraniu się/przebijaniu się/wspomaganiu w czynnościach higienicznych w niezbędnym zakresie.

Rozdział II

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między dzieckiem a personelem szkoły

§ 1 Zasady ogólne

1. Zasadą, której przestrzeganie jest wymagane od personelu w odniesieniu do wszystkich czynności podejmowanych przez personel w jednostce, jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Personel placówki traktuje dziecko małoletnie z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
3. Personel działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji.
4. Niedopuszczalne jest podejmowanie jakichkolwiek czynności niedozwolonych, określonych w niniejszej procedurze, w jakiegokolwiek formie.
5. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, pedagogicznych i niepedagogicznych, stażystów, studentów realizujących praktyki pedagogiczne i wolontariuszy.
6. Osoby wymienione w § 1 ust. 5 zobowiązane są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy własna reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.

7. Osoby wymienione w § 1 ust. 5 zobowiązane są do działania w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

§ 2 Zachowania niedozwolone wobec dzieci

1. Nie jest dopuszczalne ujawnianie danych wrażliwych dotyczących uczniów, wymienionych w art. 9 ust. 1 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. UE.L. z 2016 r. Nr 119 poz. 1)*, obejmujących pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe oraz przetwarzanie danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności albo orientacji seksualnej tej osoby.
2. Zachowania niedozwolone obejmują używanie wulgarnych słów, gestów oraz żartów, czynienie uwag, które stanowią lub mogą być odebrane jako nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.
3. W sytuacjach wymagających wykonania przez personel szkoły czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego unikać należy innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem, w szczególności w przypadku udzielania pomocy dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu się, przewijaniu i w korzystaniu z toalety.
4. Niedozwolone jest wykorzystywanie relacji wynikającej z władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
5. Nie jest dozwolone utrwalanie wizerunku dziecka dla celów prywatnych poprzez filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie. Zakaz ten obejmuje także umożliwianie utrwalenia wizerunków małoletnich osobom trzecim w celu upublicznienia. Wyjątkiem jest utrwalanie wizerunku na potrzeby szkoły, na podstawie zgody udzielonej przez rodziców / prawnych opiekunów.
6. Nie jest dozwolone proponowanie dzieciom alkoholu, napojów energetycznych, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używanie ich w obecności małoletnich.
7. Nie jest dozwolone nawiązywanie z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, lub mogących zostać uznane za posiadające takie właściwości. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych.

§ 3 Polityka komunikacji z dziećmi i ich opiekunami

1. Nie jest dozwolone nawiązywanie kontaktów z dziećmi uczęszczającymi do szkoły poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
2. Nie jest dozwolone utrzymywanie kontaktów towarzyskich z dziećmi uczęszczającymi do szkoły za pośrednictwem szeroko rozumianych sieci komputerowych i zewnętrznych aplikacji.
Dopuszczalną formą komunikacji z uczniami i ich rodzicami lub opiekunami są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny LIBRUS).

§ 4 Odpowiedzialność

Złamanie zasad wymienionych w przedmiotowej procedurze jest podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej.

Rozdział III

Zasady określające zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów ochrony dzieci, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposoby dokumentowania tej czynności

§ 1

1. Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem dzieci lub z opieką nad nimi, dyrektor uzyskuje informacje czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
2. Przez inną działalność związaną z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem małoletnich należy rozumieć w szczególności wykonywanie czynności związane z organizacją wypoczynku małoletnich, wykonywanie umów cywilnoprawnych związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem małoletnich lub z opieką nad nimi.

§ 2

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów ochrony dzieci jest dyrektor placówki. Dyrektor może upoważnić wyznaczony przez siebie zespół do przygotowania personelu placówki do stosowania standardów ochrony dzieci i ich aktualizacji.
2. Zespół, o którym mowa w ust. 1, zapoznaje pracowników ze standardami ochrony dzieci oraz odbiera od każdego zatrudnionego pracownika oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony dzieci obowiązującymi w placówce. Wzór oświadczenia pracownika stanowi załącznik nr 1 do niniejszej procedury.
3. Pracownicy nowo zatrudnieni w szkole są zapoznawani ze standardami w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie.
4. Zespół, o którym mowa w ust. 1, bierze udział w rekrutacji pracowników i w jej trakcie ocenia przygotowanie kandydata do pracy z dziećmi (wg potrzeb).
5. Zespół, o którym mowa w ust. 1, jest odpowiedzialny za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dziecku.

Rozdział IV

Wymogi zapewniające bezpieczne relacje między dziećmi

§ 1 Zasady ogólne

1. Uczniowie traktują się nawzajem z szacunkiem oraz uwzględniają we wzajemnych kontaktach swoją godność i potrzeby.
2. Kontaktując się z drugą osobą, należy pamiętać, aby:
 - udzielać odpowiedzi adekwatnych do rozwoju psychofizycznego i sytuacji,
 - nie zawstydzać, nie upokarzać, nie lekceważyć i nie obrażać drugiej osoby,
 - nie podnosić głosu bez potrzeby.

§ 2 Zachowania niedozwolone wobec dzieci (relacja uczeń - uczeń)

1. Nie jest dopuszczalne ujawnianie danych wrażliwych dotyczących dziecka, wymienionych w art. 9 ust. 1 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE* (Dz.U. UE.L. z 2016 r. Nr 119 poz. 1).
2. Zachowania niedozwolone obejmują używanie wulgarnych słów, gestów oraz żartów, czynienie uwag, które stanowią lub mogą być odebrane jako nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.

3. Niedozwolone jest wykorzystywanie relacji wynikającej z władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
4. Nie jest dozwolone utrwalanie wizerunku dziecka (relacja uczeń - uczeń) poprzez filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie.
5. Nie jest dozwolone proponowanie dziecku (relacja uczeń - uczeń) alkoholu, napojów energetycznych, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używanie ich.

§ 3 Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych

1. Zasady używania telefonów komórkowych na terenie placówki określa statut. Zasady te służą m.in. ochronie dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie.
2. Bezpieczne korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu obejmuje następujące zasady:
 - nie podawaj swoich danych osobowych, takich jak: imię, nazwisko, numer telefonu czy adres domowy,
 - dbaj o nierozpowszechnianie swojego wizerunku (w przypadku publikacji zdjęć w sieci należy zadbać, aby dostęp do nich miały wyłącznie osoby znajome); nie udostępniaj zdjęć nieznanym. Nikomu nie udostępniaj zdjęć intymnych czy w niepełnym ubraniu,
 - poinformuj rodziców lub wychowawcę o każdym przypadku, gdy napotkasz w sieci treści, które wydają się nielegalne, czy w jakikolwiek sposób wywołują niepokój,
 - o propozycjach spotkania, jakie otrzymasz od internetowych znajomych, zawsze informuj rodziców lub wychowawcę,
 - nie atakuj nikogo w sieci, niezależnie od tego, jakie zdanie on wyraża; nie pokazuj agresji, nie stosuj gróźb,
 - nie korzystaj z sieci przez zbyt długi czas, bo zbyt długie korzystanie z komputera, tabletu czy smartfonu może zaszkodzić Twojemu zdrowiu,
 - pamiętaj, że im dłużej korzystasz z sieci, tym mniej rozmawiasz ze znajomymi twarzą w twarz, a takie kontakty są najbardziej wartościowe.

Rozdział V

Procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu dziecka

§ 1 Definicje

Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości, a także każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój. Wyróżnić można cztery formy krzywdzenia osoby małoletniej:

1. przemoc psychiczną,
2. przemoc fizyczną,
3. zaniedbywanie,
4. wykorzystywanie seksualne.

Wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub, na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo, i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi bądź obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli osoby te ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy¹.

§ 2 Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę dziecka

Wśród przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego wyróżnić można przestępstwa wskazane w *Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) w następujących regulacjach:

1. art. 197 – zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej;
2. art. 198 – seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności;
3. art. 199 – seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia;
4. art. 200 – seksualne wykorzystanie małoletniego;
5. art. 200a – elektroniczna korupcja seksualna małoletniego;
6. art. 200b – propagowanie pedofilii;
7. art. 202 – publiczne prezentowanie treści pornograficznych.

Zgodnie z art. 304 § 2 *Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego* (tj. Dz.U. z 2022r. poz. 1375 ze zm.) instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu

¹ Definicja podana za: P. Masłowska, J. Podlewska, *Interwencja prawna na rzecz dziecka krzywdzonego. Informator dla profesjonalistów*, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, s. 7 (dokument elektroniczny dostępny na stronie: https://edukacja.fdds.pl/pluginfile.php/101327/mod_resource/content/3/Interwencja_prawna_informatorakt_03.2023.pdf).

przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw, lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

§ 3 Ważne sygnały

Pracownicy placówki zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu dziecka sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności o możliwości popełnienia przestępstwa wskazanego w

§ 2. Uwagę pracownika powinny zwrócić np. następujące zachowania:

1. dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić;
2. podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp.; dziecko często je zmienia;
3. pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne;
4. dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody (uwaga: powodem mogą być zaburzenia sensoryczne);
5. dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
6. dziecko boi się rodzica lub opiekuna;
7. dziecko boi się powrotu do domu;
8. dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone;
9. dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
10. dziecko moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób;
11. nastąpiła nagle i wyraźna zmiana zachowania dziecka.

§ 4 Procedury postępowania

1. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzenia krzywdzenia dziecka, pracownik ma obowiązek:
 - poinformować dyrektora placówki o zdarzeniu lub o swoich podejrzeniach co do krzywdzenia dziecka/ucznia;
 - sporządzić notatkę służbową opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu dziecka;
 - po wstępnej diagnozie pracownik oświaty wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” – druk A; druk B przekazujemy osobie podejrzanej o doświadczanie przemocy.
2. Powiadamiając dyrektora o podejrzeniu krzywdzenia dziecka, pracownik:

- przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia, które udało mu się ustalić lub których wystąpienie podejrzewa,
 - informuje o zachowaniach i wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia.
3. W przypadku, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia wobec dziecka jednego z przestępstw wskazanych w § 2:
- dyrektor placówki składa zawiadomienie na policję lub do sądu rodzinnego, realizując obowiązek wynikający z art. 304 § 2 *Kodeksu postępowania karnego*,
 - dyrektor podejmuje niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa, o ile miało ono miejsce na terenie placówki.
4. Dyrektor składa zawiadomienie na policję lub do sądu rodzinnego, korzystając ze wzoru stanowiącego *załącznik nr 2* do niniejszej procedury.

Procedura Postępowania w przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka lub podejrzenia krzywdzenia dziecka

1. Identyfikacja Problemu

- **Zgłoszenie incydentu:** Nauczyciel, pracownik szkoły lub uczeń zgłasza informację do pedagoga szkolnego lub psychologa szkolnego.
- **Wstępna ocena sytuacji:** Pedagog/psycholog dokonuje wstępnej oceny problemu i jego potencjalnych skutków dla zdrowia i bezpieczeństwa dziecka. Przekazanie informacji dyrektorowi szkoły.

2. Interwencja Wewnętrzna

- **Rozmowa z uczniem:** Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem, aby uzyskać więcej informacji na temat problemu.
- **Spotkanie z rodzicami/opiekunami prawnymi:** W zależności od sytuacji, pedagog/psycholog kontaktuje się z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia, aby omówić problem i wspólnie szukać rozwiązania.

3. Dokumentacja

- **Sporządzenie notatki służbowej:** Pedagog/psycholog sporządza szczegółowy raport na temat incydentu, przeprowadzonych rozmów i podjętych działań.

4. Współpraca z Instytucjami Zewnętrznymi

- **Zgłoszenie do Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS):** Jeśli problem nie zostanie rozwiązany na poziomie szkoły, należy zgłosić sprawę do lokalnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który może podjąć dalsze kroki.
- **Powiadomienie kuratora sądowego:** W przypadku poważnych problemów wychowawczych lub braku poprawy sytuacji, szkoła powinna zgłosić sprawę do kuratora sądowego - jeśli jest ustanowiony dla rodziny.
- **Zgłoszenie do Policji:** Jeśli istnieje podejrzenie przestępstwa lub wykroczenia, szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby.

5. Dalsze działania

- **Monitorowanie sytuacji:** Pedagog/psycholog regularnie monitoruje sytuację ucznia i jego rodziny, aby upewnić się, że problem jest rozwiązywany.
- **Wsparcie dla ucznia i rodziny:** Szkoła oferuje wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla ucznia i jego rodziny, a także kieruje do odpowiednich instytucji pomocowych.

6. Powiadomienie Sądu Rodzinnego

- **Zgłoszenie do sądu:** W skrajnych przypadkach, gdy inne interwencje nie przynoszą skutku, szkoła może zgłosić sprawę do sądu rodzinnego, który może podjąć decyzje dotyczące ograniczenia władzy rodzicielskiej lub zastosowania innych środków ochrony dziecka.

Kroki Postępowania w Sytuacjach Trudnych:

1. **Identyfikacja problemu i zgłoszenie incydentu.**
2. **Interwencja wewnętrzna: rozmowa z uczniem, spotkanie z rodzicami.**
3. **Dokumentacja: sporządzenie notatki służbowej, archiwizacja dokumentów.**
4. **Współpraca z instytucjami zewnętrznymi: MOPS, kurator sądowy, Policja.**
5. **Dalsze działania: monitorowanie sytuacji, wsparcie dla ucznia i rodziny.**
6. **Powiadomienie sądu rodzinnego w skrajnych przypadkach.**

Zasady Ogólne:

- **Priorytetem jest dobro dziecka:** Wszystkie działania podejmowane przez szkołę mają na celu ochronę zdrowia i bezpieczeństwa ucznia.
- **Współpraca i komunikacja:** Skuteczna współpraca między szkołą, rodzicami i instytucjami zewnętrznymi jest kluczowa dla rozwiązania problemu.

- **Rzetelna dokumentacja:** Wszystkie działania i interwencje muszą być dokładnie dokumentowane.

Rozdział VI

Procedura postępowania w przypadku agresywnego i/lub autoagresywnego ucznia stwarzającego zagrożenie bezpieczeństwa dla siebie i innych osób

§1 Jak uniknąć zachowań trudnych (profilaktyka)

1. Ustalenie jasnych zasad postępowania w momencie wystąpienia sytuacji trudnych.
2. Jasne struktury, porządek dnia.
3. Praca w odpowiednim tempie.
4. Wykorzystywanie interesujących ucznia materiałów.
5. Poprzedzanie sytuacji wywołujących sytuacje trudne.
6. Nauka nowych, potrzebnych umiejętności.
7. Dobra organizacja czasu wolnego.
8. Przeplatanie zadań mniej lubianych i lubianych.
9. Dawanie możliwości wyboru.
10. Dobór odpowiednich zabawek/przedmiotów (wg zainteresowań).
11. Aranżacja przestrzeni zabezpieczającej przed wybuchem zachowań agresywnych.
12. W zależności od funkcji zachowania ograniczanie/zwiększanie bodźców.
13. Zabezpieczenie miejsca wyładowania złości/ wyciszenia.
14. Zmiana miejsca, pomieszczenia- w celu przerwania zachowania agresywnego.

§2 Osoby odpowiedzialne i zarządzanie

Procedura postępowania uruchamiana jest przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje: dyrektor placówki, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor.

Dobór bardziej szczegółowych, najbardziej efektywnych dla każdego ucznia, oddziaływań zabezpieczających sytuację w oparciu o ogólną procedurę, dostosowane będą do całościowego poziomu funkcjonowania ucznia, a w tym do:

- stopnia świadomości podejmowanych czynów (czy uczeń ma wgląd w to, co się z nim w danym momencie dzieje);
- możliwości komunikacyjnych - stopień porozumiewania się ucznia, umiejętności prowadzenia rozmowy, rozumienia mowy innych osób i kierowanych do ucznia komunikatów;
- kompetencji ucznia do podejmowania autorefleksji nad własnym zachowaniem i wyciągania wniosków;
- wypracowanego indywidualnie u każdego ucznia bieżącego poziomu umiejętności samoregulacji emocji i wyciszania się.

§3 Sposób postępowania

Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak autoagresji, agresji słownej lub fizycznej jest przerwanie tego zachowania. Każde takie zachowanie powinno być odnotowane w postaci notatki służbowej, której wzór stanowi *załącznik nr 3* do niniejszej procedury. Interwencja zachodzi w postaci stanowczej i zdecydowanej reakcji na zaistniałą sytuację.

Procedura postępowania w przypadku ucznia, który na terenie szkoły zachowuje się agresywnie, zagraża bezpieczeństwu swojemu, innych uczniów i pracowników szkoły
(*Szkolne Regulaminy i Procedury Postępowania w Sytuacjach Kryzysowych*)

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły - świadkowie zdarzenia, z udziałem agresywnego, pobudzonego ucznia, podejmują, próbę odizolowania ucznia od grupy, jeżeli zachodzi taka konieczność z użyciem kontaktu fizycznego. Jednocześnie nauczyciel zawiadamia psychologa lub pedagoga szkolnego o trudnym zachowaniu (prosząc o pomoc pracowników obsługi).
2. W przypadku agresji skierowanej na innego ucznia lub osobę dorosłą, opiekun ma prawo podjąć próbę powstrzymania ciosu agresywnego ucznia przez zatrzymanie lub zablokowanie części ciała, która użyta jest w akcie agresji (ramię, nogę, głowę itp.)
3. Psycholog podejmuje próbę wyciszenia ucznia na miejscu zdarzenia. W razie eskalacji zachowania agresywnego psycholog stara się odizolować ucznia w obrębie klasy/sali od pozostałych uczniów i przedmiotów, którymi mógłby rzucić. Jeżeli podejmowane działania nie przynoszą rezultatów, psycholog odprowadza ucznia, o ile to jest możliwe do gabinetu

psychologa lub pokoju wyciszeń. *Załącznik nr 4* stanowi Zgoda opiekuna prawnego ucznia na przeprowadzenie interwencji.

4. Klucze do pokoju wyciszeń (15a), znajdują się w gabinecie psychologa oraz w świetlicy. W czasie odosobnienia uczeń przebywa pod nadzorem psychologa, pedagoga lub innego nauczyciela.

5. W przypadku, gdy agresywny uczeń kategorycznie odmawia opuszczenia sali, nauczyciel wyprowadza z sali pozostałych uczniów, a psycholog/pedagog podejmuje próbę wyciszenia agresywnego ucznia.

6. Procedura odosobnienia ucznia w pokoju wyciszeń może zostać wdrożona w następujących sytuacjach:

- gdy zachowanie ucznia stwarza niebezpieczeństwo dla otoczenia lub samego ucznia;
- gdy zgodnie z ustaloną wcześniej strategią, uczeń może/chce skorzystać z pokoju wyciszeń.

7. Czas odosobnienia trwa do momentu zasygnalizowania przez ucznia gotowości powrotu do prawidłowego zachowania. Dziecko przez cały czas przebywa pod nadzorem psychologa, pedagoga lub innego nauczyciela.

Rozdział VII

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony dzieci oraz sposoby dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń zagrażających dobru dziecka

§ 1

1. Standardy ochrony dzieci obowiązujące w placówce podlegają przeglądowi nie rzadziej niż raz na dwa lata w terminie ustalonym przez dyrektora placówki.
2. Dyrektor szkoły wyznacza zespół odpowiedzialny za aktualizację standardów ochrony dzieci, który co 2 lata przeprowadza ankietę wśród pracowników szkoły (*załącznik nr 5*)
3. Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru dziecka, na temat których placówka posiada wiedzę, zostają odnotowane w księdze zdarzeń zagrażających dobru dziecka, której wzór stanowi *załącznik nr 6* do niniejszej procedury.
4. Dokumentację ujawnionych lub zgłoszonych incydentów, lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka przechowuje się w zabezpieczonej szafie w gabinecie psychologa/pedagoga/sekretariacie.

Rozdział VIII

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym standardów ochrony dzieci do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

§ 1

1. Dokumentacja składająca się na Standardy Ochrony Dzieci jest dostępna na stronie internetowej placówki.
2. Rodzice/opiekunowie prawni dzieci są informowani o adresie strony internetowej placówki, o której mowa w ust. 1, przy przyjęciu do placówki oraz każdorazowo w kolejnym nowym roku szkolnym podczas zebrania z rodzicami.
3. Na życzenie rodziców/opiekunów prawnych standardy ochrony dzieci są udostępniane w formie papierowej. Udostępnienie w tej formie jest możliwe jednorazowo w ciągu roku szkolnego.

§ 2

Obowiązkiem rodziców/opiekunów prawnych jest zaznajomienie się ze standardami i potwierdzenie tego podpisem na stosownym oświadczeniu podczas pierwszego zebrania z rodzicami .

Rozdział IX

Przepisy końcowe

§ 1

1. Niniejszy dokument wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w drodze zarządzenia dyrektora szkoły.

Załącznik nr 1

do procedury określającej zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów ochrony mdzieci, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposoby dokumentowania tej czynności (Rozdział III § 2) - załącznik przechowuje się w teczce akt personalnych pracownika

.....
(imię i nazwisko pracownika)

Warszawa,
(data)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zapoznałam się / zapoznałem się ze Standardami Ochrony Dzieci Przed Krzywdzeniem, obowiązującymi w Szkole Podstawowej Specjalnej nr 99 im. Małego Powstańca w Warszawie oraz zostałam poinstruowana / zostałem poinstruowany o konieczności i zasadach ich stosowania.

.....
(podpis pracownika)

Komenda Rejonowa Policji w

lub Sąd Rodzinny w

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

Niniejszym zawiadamiam o możliwości popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z art.²
Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tj. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) na szkodę małoletniego³

Uzasadnienie

(W uzasadnieniu opisać stan faktyczny, w szczególności to, w jaki sposób pracownicy placówki dowiedzieli się o przestępstwie popełnionym na szkodę małoletniego i jakie okoliczności lub dowody świadczą o możliwości popełnienia przestępstwa. Jeżeli okoliczności te stały się wiadome pracownikom placówki, należy podać, w miarę możliwości, następujące dane dotyczące przestępstwa:

- 1) datę,
- 2) miejsce,
- 3) okoliczności przestępstwa,
- 4) świadków,
- 5) materiał dowodowy o popełnieniu przestępstwa, np. dokumenty, wydruki, nagrania, zaświadczenia).

.....
(imię i nazwisko osoby zgłaszającej)

² Należy wpisać przestępstwo spośród wymienionych w § 2 procedury. W razie braku możliwości dokonania kwalifikacji przestępstwa można tę część pominąć.

³ Należy wpisać dane dziecka.

Załącznik nr 3

*Wzór notatki w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego
(Rozdział VI § 3)*

Notatka służbowa z dn.

Krótki opis zdarzenia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zastosowane procedury – należy zaznaczyć wybrane:

Powiadomienie dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego i pielęgniarki szkolnej o zaistniałej sytuacji.	
Odizolowanie autoagresywnego lub agresywnego ucznia: - wyprowadzenie pozostałych uczniów z klasy, w której przebywa agresywny uczeń do osobnego pomieszczenia pod opiekę innej osoby dorosłej – zaprowadzenie do pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego	
Zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym uczniom	
Rozmowa z rodzicami/opiekunami prawnymi	
Udzielenie pomocy ofierze agresji	
Przytrzymanie ucznia w celu zabezpieczenia go przed zrobieniem krzywdy sobie lub innym	
Udzielenie pomocy uczniowi autoagresywnemu.	
Wezwanie pogotowia ratunkowego i w razie konieczności także policji, rodziców/opiekunów prawnych.	
Skierowanie wniosku do sądu rodzinnego ws. wglądu w sytuację opiekuńczo wychowawczą ucznia.	

Osoby poinformowane o zdarzeniu:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

.....

Podpis osoby sporządzającej notatkę/data

Załącznik nr 4

Wzór zgody w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu dziecka (Rozdział VI § 3)

ZGODA OPIEKUNA PRAWNEGO DZIECKA

Zapoznano mnie z procedurami postępowania z moim dzieckiem

.....

w sytuacji, gdy dochodzi do zachowań agresywnych i autoagresywnych, zagrażających dziecku i innym z jego otoczenia.

Wyrażam zgodę na przeprowadzenie interwencji przez nauczyciela lub psychologa z użyciem kontaktu fizycznego oraz na odizolowanie ucznia od grupy w bezpieczne miejsce, jeżeli zachodzi taka konieczność.

.....

Podpis opiekuna/data

Załącznik nr 5

do procedury przeglądu i aktualizacji standardów ochrony dzieci oraz sposobów dokumentowania i zasad przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń zagrażających dobru dziecka (Rozdział VII § 1)

**Ankieta dla pracowników Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 99
im. Małego Powstańca w Warszawie**

Lp.	Pytanie/ informacja	tak	nie
1.	Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
2.	Czy stosowałeś procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem?		
3	Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci zawarte w Standardach Ochrony Małoletnich w SPS nr 99?		
4	Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5	Uwagi do procedur:		

Załącznik nr 6

do procedury przeglądu i aktualizacji standardów ochrony dzieci oraz sposobów dokumentowania i zasad przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń zagrażających dobru dziecka (Rozdział VII § 1)

Księga zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

L	Imię, nazwisko małoletniego (klasa)	Data i miejsce interwencji, osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana o krzywdzenie małoletniego	Zastosowane procedury i formy pomocy małoletniemu	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Uwagi	Podpis dyrektora

